

Namazın beş vakte hikmet-i tahsisi konusunda bazı ilahiyatçılar beş vakitle ilgili şüpheli ifadelerde bulunuyorlar. Beş vakit ile ilgili nakli deliller hususunda bizleri aydınlatır mısınız?

Sorunun cevabına geçmeden önce şu temel hüküm üzerinde biraz durmak gerekiyor:

Edile-i şer'iyeye dörttür: Ayet, sünnet, icma ve kıyas.

Bir konuda naklî delillerde yani **ayet**lerde ve **hadis**lerde kesin hüküm yoksa, o konuda kendi aklımızca hükümler çıkarmak yerine **icma** ve **kıyas**a müracaat ederiz. Biz doğrudan ayetle amel etme salahiyetinde değiliz. Ayetlerin nüzul sebeplerini, nüzul sıralarını, birbirini nesh edip etmediklerini, bu ayetlerin açıklaması mahiyetinde olan hadis-i şerifleri tamamıyla bilemeyiz. Bilsek dahi, bunlardan hüküm çıkarma yani içtihat yapma yetkisini kendimizde göremeyiz. Aksi halde, farklı anlayışlar kadar değişik fetvalar ortaya çıkar. ***Biz içtihat yapma değil, yapılmış içtihatlarla amel etme durumundayız.***

Namazın vakitleri hakkında ayet-i kerimelerde sarahate yakın birtakım işaretler olmakla birlikte, bu konuda kesin hüküm "Kur'an'ın birinci tefsiri" olan hadislerde mevcuttur. Ve bizzat Allah Resulünün (asm) ömrü boyunca sergilediği uygulama ile sabittir. Asr-ı saadetten ta günümüze kadar Ehl-i sünnet alimlerinin tamamı namazın şu bildiğimiz beş vakitte kılınmasının farz olduğunda ittifak etmişlerdir. Bu bir icma-i ümmettir. Biz buna göre amel etmekle mükellefiz.

Seferde bazı vakitlerin birleştirilmesiyle namazın üç vakitte kılınmasına bazı hak mezhepler fetva vermişlerdir. Burada gözden kaçmaması gereken önemli bir nokta var: Bu fetvalarda namaz üç vakte indirilmiyor, beş vakit namaz, sefer ruhsatından faydalanılarak üç vakte sıkıştırılıyor. Yani namaz yine beş vakit kılınıyor, ama vakitler birleştiriliyor.

Peygamber Efendimiz (asm.) her vesileyle nafil namazlar kılarak, o mübarek ömründen namaza daha büyük bir pay ayırmak için adeta vesileler ararken, namazları azaltmaya çalışmak en azından Peygamberimizin (asm) bu ibadet ruhuna ve aşkına muhalefettir.

Bu kısa açıklamadan sonra sorunun cevabına geçelim:

Cenab-ı Hak, Nisa suresinde şöyle buyuruyor:

"Muhakkak ki, namaz, müminler üzerine vakitleri belirli bir farz

---

olarak yazılıdır.” (Nisa, 4/103)

Ayette, namazın **“vakitleri belirli bir farz”** olduğu haber veriliyor. Bu belirli vakitler Peygamberimizin (asm) uyguladığı ve Ehl-i sünnet cemaatinin bin dört yüz senedir kıldığı şekildedir. Namazı azaltmaya yönelik ve tamamen nefse dayanan tahminlere gerek yoktur.

İsra Suresinin 78. ayeti de şu mealdedir:

“(Habibim) Sen günün zevalinden gecenin karanlığına kadar namazın ikamesine ve bilhassa sabah namazını sabahın beyazlığına kadar kıraate devam et...”

Hud Suresi 114. ayetinde de şöyle buyrulur:

“Hem de gündüzün taraflarından ikisinde, gecenin gündüze yakın saatlerinde namaz kıl. Çünkü, güzel işler, kötülükleri giderir. Bu, idraki olanlara bir öğüttür.”

Bu ayetin tefsirinde “gündüzün taraflarından ikisinde” ifadesinin öğle ve ikinci namazlarını, “gecenin gündüze yakın saatlerinde” ifadesinin de akşam, yatsı ve sabah namazlarını gösterdiği kaydedilir. Elmalılı Hamdi Efendi, bu ayetin tefsirinde “gündüze yakın saatleri” ifade eden “zülfen” kelimesinin “zülfen”nin çoğulu olduğuna, Arap lisanında da cem’in ekallinin (çoğulun en azının) üç olduğuna dikkat çeker. Böylece namazın beş vakit olduğunun açıkça ifade edilmiş olduğunu kaydeder. (Cilt 4; sayfa 2830)

Rum Suresi 17 ve 18. ayetlerinde de, mealen, şöyle buyrulur:

“Haydi siz, akşama ulaştığınızda, sabaha kavuştuğunuzda, gündüzün sonunda ve öğle vaktine eriştiğinizde göklerde ve yerde hamd kendisine mahsus olan Allah’ı tesbih edin.”

Bu ayet-i kerimede dört ayrı vakit açıkça zikredildiğinden, namaz vakitlerini üçe

---

indirmek ayetin hükmüne tamamen muhalefettir.

Tefsirlerde, “akşama ulaştığınızda şeklinde tercüme edilen kısım için “akşam ve yatsı namazlarının” kastedildiği, “sabaha kavuştuğunuzda” ile sabah namazının, “gündüzün sonu” ile ikindi namazının kastedildiği ifade edilir. Öğle vakti zaten ayette açıkça zikredilmiştir. Buna göre söz konusu iki ayet namazın beş vaktini de beyan etmiş oluyor.

Beş vakit namazla ilgili pek çok hadis-i şerif de bulunmaktadır. Bunlardan örnek olarak ikisini takdim edelim:

Mecid ahalisinden birisi Peygamber Efendimize, “İslam’ın ne olduğunu” sorar. Peygamberimiz (asm.):

“Bir gün içinde beş vakit namazdır.” diye cevap verir. Adam,

“Üzerimde bu namazlardan başkası olacak mı?” dediğinde, Allah Resulü (asm.):

“Hayır. Meğer ki tadavvu edesin (Yani kendiliğinden nafile namaz kılasın.)” şeklinde cevap verir. (Müslim, Babü’l-Mesacid, 31; Ahkâmü’l-Kur’an (İmamTahavi) Cilt 1, Sayfa 171)

Ebu Katade’den rivayet edildiğine göre, Peygamber Efendimiz (asm.) şöyle buyurdu:

“Aziz ve Celil olan Allah şöyle buyurdu: Muhakkak ben sizin ümmetin üzerine beş vakit namazı farz kıldım. Vakitlerinde bunları kılmaya devam eden kimseyi cennete koyacağımı ahd ettim. Namazlarına devam etmeyen kimseye ise hiçbir ahdim yoktur.”
(Sünen-i Ebi Davut, Kitabü’s-salat, Cilt 1, Sayfa 117)